ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргааны 2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ЗАА-2025/105/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Улиастай сум

2025 он

Дарга,
тэргүүлэх аудитор: Д.Бат-Ундраа
Утас: 99993365 Цахим хаяг: Bat-Undraa@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Х.Болдбаатар
Утас: 99105506 Цахим хаяг: BoldbaatarH@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Г.Заяа
Утас: 90088028 Цахим хаяг: zayag@audit.gov.mn

Гэрээт аудитор : Ц.Алтантуул
Утас: 91195554 Цахим хаяг: tuul9565@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1. Хараат бус аудиторын дүгнэлт 3
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл 4
  2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан 4
  2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан 4
  2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан 5
  2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан 6
  2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 7
3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга....8
  3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа 8
  3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин 10
  3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал 10
  3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт 11
4. Аудитын тайлан....13
  4.1 Ерөнхий зүйл 13
  4.2 Материаллаг байдал 14
  4.3 Төрийн хэмнэлтийн хуулийн хэрэгжилт....14
  4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 14
  4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 15
  4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал 16
5. Аудитын илрүүлэлт 16
6. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл
16

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт

ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
81090 Улиастай, Завхан аймаг
Утас/Факс:7046-36-12
И-мэйл: zavkhan@audit.gov.mn

2025.01.27 № 25

танай ____________-ны № ____________ -т

ТАРВАГАТАЙН НУРУУНЫ
БАЙГАЛИЙН ЦОГЦОЛБОРТ
ГАЗРЫН ДАРГА Б.НЯМЖАНЦАН-д

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тус байгууллага нь урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилтийн орлогоор 930.4 сая төгрөг, нэмэлт санхүүжилтийн орлогоор 12.3 сая төгрөг, өөрийн үйл ажиллагааны орлогоор 11.3 сая төгрөг нийт 954.0 сая төгрөгийн орлого төвлөрүүлэн зарцуулсан байна. Мөн 1.2 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 12.0 сая төгрөгийн бараа бэлтгэн үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна.

Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газар нь 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/ өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан тодруулгуудад дүгнэлт өгөх аудитаар бараа материалын хөрөнгийн үлдэгдлийг буруу тайлагнасан зөрчил илэрлээ.

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын эзэмшилд ашиглагдаж байгаа авто тээврийн хэрэгсэлд техникийн комиссын дүгнэлт болон мэргэжлийн байгууллагын тодорхойлолтгүйгээр их засвар хийж төсвийг үрэлгэн зарцуулсан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР Д.БАТ-УНДРАА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
81090 Улиастай, Завхан аймаг
Утас/Факс:7046-36-12
И-мэйл: zavkhan@audit.gov.mn

2025.01.27 № 06

танай ______ -ны № ______ -т

ТАРВАГАТАЙН НУРУУНЫ
БАЙГАЛИЙН ЦОГЦОЛБОРТ
ГАЗРЫН ДАРГА Б.НЯМЖАНЦАН-д

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тус байгууллага нь урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилтийн орлогоор 930.4 сая төгрөг, нэмэлт санхүүжилтийн орлогоор 12.3 сая төгрөг, өөрийн үйл ажиллагааны орлогоор 11.3 сая төгрөг нийт 954.0 сая төгрөгийн орлого төвлөрүүлэн зарцуулсан байна. Мөн 1.2 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 12.0 сая төгрөгийн бараа бэлтгэн үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна.

Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газар нь 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/ өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан тодруулгуудад дүгнэлт өгөх аудитаар бараа материалын хөрөнгийн үлдэгдлийг буруу тайлагнасан зөрчил илэрлээ.

Бусад асуудлын хэсэг

D/disk/Албан бичиг/Дүгнэлт-2025

0130 '0 '6

Байгууллагын эзэмшилд ашиглагдаж байгаа авто тээврийн хэрэгсэлд техникийн комиссын дүгнэлт болон мэргэжлийн байгууллагын тодорхойлолтгүйгээр их засвар хийж төсвийг үрэлгэн зарцуулсан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Д.БАТ-УНДРАА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31 **/мян,төг/**

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**31,744.8**	**31,430.2**
67	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**31,744.8**	**31,430.2**
68	Хангамжийн материал	31,744.8	31,430.2
70	Бичиг хэргийн материал	65.4	124.5
73	Аж ахуйн материал	14,689.2	15,051.5
86	Түлш шатах тослох материал	-	0.00
106	Бусад хангамжийн материал	16,990.2	16,254.2
108	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,345,741.5**	**1,215,492.3**
109	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**1,345,741.5**	**1,215,492.3**
110	**Биет хөрөнгө**	**1,327,749.5**	**1,196,232.4**
111	Барилга, байгууламж	919,212.1	925,057.0
112	Хуримтлагдсан элэгдэл	(144,131.3)	(188,835.1)
113	Авто тээврийн хэрэгсэл	199,867.4	199,867.4
114	Хуримтлагдсан элэгдэл	(93,576.4)	(115,462.6)
115	Машин, тоног төхөөрөмж	117,728.3	114,773.9
116	Хуримтлагдсан элэгдэл	(24,621.5)	(42,257.7)
122	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	60,076.7	58,716.7
123	Хуримтлагдсан элэгдэл	(36,891.8)	(44,854.1)
126	Бусад үндсэн хөрөнгө	380,426.2	383,026.2
127	Хуримтлагдсан элэгдэл	(50,340.3)	(93,799.3)
128	Биет бус хөрөнгө	17,992.0	19,259.9
129	Программ хангамж	200.0	1,467.9
137	Хасагдуулаг	(200.0)	(200.0)
138	Бусад биет бус хөрөнгө	17,992.0	17,992.0
139	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,377,486.3	1,246,922.5
215	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	1,377,486.3	1,246,922.5
216	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,377,486.3	1,246,922.5
217	Засгийн газрын оруулсан капитал /ЗГСан/ орон нутгийн сан	74,728.4	74,728.4
223	Өмч: -Төрийн өмч	74,728.4	74,728.4
224	Хуримтлагдсан үр дүн	1,291,413.0	1,160,849.3
225	Өмнөх үеийн үр дүн	1,291,413.0	1,291,413.0
227	Тайлант үеийн үр дүн	-	(130,563.7)
231	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	11,344.8	11,344.8
223	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	1,377,486.3	1,246,922.5

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,441,203.8	971,914.2
76	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	781,063.5	29,162.9

77	Нийтлэг татварын бус орлого	781,063.5	29,162.9
81	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	781,063.5	29,162.9
82	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,760.0	2,464.0
83	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих		930.0
84	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан үндсэн хөрөнгө	716,794.3	5,717.9
85	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан бараа материал	61,509.2	12,051.0
86	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	660,140.3	942,751.3
111	Улсын төсвөөс санхүүжих	654,660.3	930,431.3
112	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	654,660.3	930,431.3
113	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	5,480.0	20,324.0
122	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	5,480.0	20,324.0
127	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН (II)**	**859,384.8**	**1,102,477.9**
147	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	**859,384.8**	**1,102,477.9**
148	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**751,525.2**	**970,670.3**
149	**Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**414,101.2**	**640,303.1**
150	Цалин	222,975.1	302,756.7
151	Нэмэгдэл цалин	122,701.1	235,776.7
152	Унаа хоолны хөнгөлөлт	23,548.3	61,580.0
153	Урамшуулал	44,8746.7	40,189.7
154	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**51,735.3**	**79,459.0**
157	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	35,198.6	54,425.8
158	Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	4,141.0	6,403.0
159	ҮОМШ өвчний даатгалын шимтгэл	3,312.8	3,201.5
160	Ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэл	825.7	3,085.7
161	Эрүүл мэндийн даатгалын хураамж	8,257.2	12,342.9
162	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**18,470.4**	**23,401.3**
164	Гэрэл цахилгааны зардал	1,276.9	971.5
165	Түлш, халаалтын зардал	16,543.5	21,632.2
166	Цэвэр, бохир усны зардал	650.0	797.6
167	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**19,982.9**	**21,951.2**
170	Бичиг хэргийн материал	857.7	2,035.9
171	Тээвэр, шатахууны зардал	17,951.9	17,951.9
172	Шуудан холбоо интернэтийн төлбөр	668.8	729.3
176	Бага үнэ түргэн элэгдэл зүйлс	504.5	504.5
178	Бараа материал акталсны зардал		729.6
181	Нормативд зардал	246.9	-
184	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	246.9	-
185	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**63,627.2**	**35,246.3**
186	Багаж хэрэгсэл	1,051.0	507.3
188	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл	61,426.2	9,809.0
189	Урсгал засвар	1,150.0	24,930.0
190	Томилолт, зочны зардал	6,890.9	8,102.6
192	Дотоод томилолтын зардал	6,890.9	8,102.6
194	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	38,979.8	15,322.8
195	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	37,146.2	13,111.7

196	Аудит, баталгаажуулалт зэрэглэл тогтоох зардал	540.0	756.0
198	Тээврийн хэрэгслийн татвар	172.3	198.3
199	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	88.0	88.0
200	Мэдээллийн технологийн үйлчилгээний хөлс	519.5	676.5
201	Газрын төлбөр	315.5	271.5
209	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	137,490.6	146,884.1
210	Хичээл сургалт, үйлдвэрлэлийн дадлагын зардал	660.0	2,247.0
212	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	136,830.6	144,637.1
224	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	107,859.6	131,807.6
228	Бусад урсгал шилжүүлэг	38,792.2	98,153.4
231	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж урамшуулал	3,240.0	33,620.0
234	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	35,552.2	
235	Хөдөө ОН-т тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг		64,533.4
237	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	69,067.4	33,654.2
240	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	69,067.4	33,654.2
269	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III=I-II)	581,819.0	(130,563.7)
289	НИЙТ ҮР ДҮН (VII=III+VI)	581,819.0	(130,563.7)

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**662,900.3**	**954,145.3**
77	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**2,760.0**	**3,390.0**
78	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**2,760.0**	**3,390.0**
82	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	2,760.0	2,460.0
83	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,760.0	2,460.0
84	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих		930,0
110	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**660,140.3**	**950,755.3**
111	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	654,660.3	930,431.3
112	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	654,660.3	930,431.3
121	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	5,480.0	20,324.0
126	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	5,480.0	20,324.0
147	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (II)**	**662,900.3**	**945,475.3**
148	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**662,900.3**	**945,475.3**
149	**БАРАА АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**555,040.7**	**813,667.7**
150	**Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**414,101.2**	**640,303.1**
151	Үндсэн цалин	222,975.1	302,756.7
152	Нэмэгдэл	122,701.1	235,776.7
153	Унаа хоолны хөнгөлөлт	23,548.3	61,580.0
154	Үр дүнгийн урамшуулал	44,8746.7	40,189.7
157	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**51,735.3**	**79,459.0**
158	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	35,198.6	54,425.8
159	Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	4,141.0	6,403.0
160	ҮОМШ өвчний даатгалын шимтгэл	3,312.8	3,201.5
161	Ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэл	825.7	3,085.7

162	Эрүүл мэндийн даатгалын хураамж	8,257.2	12,342.9
164	**Байр ашиглалтай холбоотой тогтмол зардал**	**18,470.4**	**23,401.3**
165	Гэрэл цахилгааны зардал	1,276.9	971.5
166	Түлш, халаалтын зардал	16,543.5	21,632.2
167	Цэвэр, бохир усны зардал	650.0	797.6
170	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**19,855.2**	**21,294.7**
171	Бичиг хэрэг	730.0	2,035.9
172	Тээвэр, шатахуун	17,951.9	17,951.9
173	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	668.8	729.3
176	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	504.5	504.5
181	Нормативд зардал	246.9	
184	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	246.9	
185	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	**2,201.0**	**25,437.3**
186	Багаж техник хэрэгсэл	1,051.0	507.3
189	Урсгал засвар	1,150.0	24,930.0
190	Томилолт, зочны зардал	6,890.9	8,102.6
192	Дотоод албан томилолт	6,890.9	8,102.6
194	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	40,879.8	13,422.8
195	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	39,046.2	11,211.7
196	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	540.0	756.0
197	Тээврийн хэрэгслийн татвар	172.3	198.3
198	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	88.0	88.0
199	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	519.5	676.5
200	Газрын төлбөр	315.5	271.5
201	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	660.0	2,247.0
208	Хичээл сургалт, үйлдвэрлэлийн дадлагын зардал	660.0	2,247.0
210	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**107,859.6**	131,807.6
221	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**38,792.2**	98,153.4
228	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж урамшуулал	3,240.0	33,620.0
231	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	35,552.2	
232	Хөдөө ОН-т тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг		64,533.4
234	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	69,067.4	33,654.2
237	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	69,067.4	33,654.2
250	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)		8,670.0
251	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	.	-
261	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)		8,670.0
262	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		8,670.0
263	Дотоод эх үүсвэрээр		8,670.0
275	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал		8,670.0
278	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)		(8,670.0)
279	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
303	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	0.00	0.00

304	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	0.00
305	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	0.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
9	2023 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	74,728.4	11,344.8	1,291,413.0	1,377,486.3
10	2023 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	74,728.4	11,344.8	1,291,413.0	1,377,486.3
11	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	0	0
12	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	74,728.4	11,344.8	1,291,413.0	1,377,486.3
17	Тайлант үеийн үр дүн /Цэвэр ашиг алдагдал/	0.0	0.0	(130,563.7)	(130,563.7)
18	2023 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	74,728.4	11,344.8	1,160,849.3	1,246,922.5

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	ГҮЙЦЭТГЭЛ
1	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	-	-
2	**I. НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**835,244.7**	**801,592.0**
3	**УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**835,244.7**	**801,592.0**
4	Бараа, үйлчилгээний зардал	**835,244.7**	**801,592.0**
5	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	666,489.6	**640,303.1**
6	Үндсэн цалин	303,131.6	302,756.7
7	Нэмэгдэл	247,825.6	235,776.7
8	Унаа, болон бусад нөхөн олговор	75,342.7	61,580.0
9	Урамшуулал	40,189.7	40,189.7
11	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	86,348.8	**79,459.0**
12	Тэтгэврийн даатгал	58,717.1	54,425.8
13	Тэтгэмжийн даатгал	6,907.9	6,403.0
14	ҮОМШӨ ний даатгал	3,454.0	3,201.5
15	Ажилгүйдлийн даатгал	3,454.0	3,085.7
16	Эрүүл мэндийн даатгал	13,815.8	12,342.9
17	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	20,084.8	**19.58563**
18	Гэрэл цахилгаан	1,466.3	971.5
19	Түлш, халаалт	17,818.5	17,816.2
20	Цэвэр, бохир ус	800.0	797.6
22	Хангамж, бараа материалын зардал	19,915.8	19,915.7
23	Бичиг хэрэг	730.0	730.0
24	Тээвэр (шатахуун)	17,952.0	17,951.9
25	Шуудан холбоо, интернэтийн төлбөр	729.3	729.3

28	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, аж ахуйн эд зүйлс	504.5	504.5
34	Эд хогшил худалдан авах	31,065.3	31,065.3
35	Багаж, техник, хэрэгсэл	65.3	65.3
38	Урсгал засвар	31,000.0	31,000.0
39	Томилолт, зочны зардал	8,109.6	8,102.6
41	Дотоод албан томилолт	8,109.6	8,102.6
43	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр	2,570.8	2,501.1
44	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	300.0	300.0
45	Аудит, баталгаажуулалт зэрэглэл тогтоох зардал	756.0	756.0
46	Даатгалын үйлчилгээ	198.3	198.3
47	Тээврийн хэрэгслийн татвар	222.6	220.7
48	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	88.0	88.0
49	Мэдээллийн технологийн зардал	678.5	676.5
50	Газрын төлбөр	327.4	271.5
51	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	660.0	660.0
53	Хичээл сургалт, үйлдвэрлэлийн дадлагын зардал	660.0	660.0
54	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	85,833.4	85,833.4
55	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	85,833.4	85,833.4
66	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	85,833.4	85,833.4
70	Бусад урсгал шилжүүлэг	85,833.4	85,833.4
78	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж урамшуулал	21,300.0	21,300.0
79	Хөдөө ОН-т тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	64,533.4	64,533.4
80	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	5,336.1	5,334.7
81	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	5,336.1	5,334.7
82	Бараа үйлчилгээний зардал	5,336.1	5,334.7
83	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр	5,336.1	5,334.7
84	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	5,336.1	5,334.7
85	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	6,477.1	6,477.0
86	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	6,477.1	6,477.0
87	Бараа үйлчилгээний зардал	6,477.1	6,477.0
88	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр	6,477.1	6,477.0
89	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	6,477.1	6,477.0
97	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	932,891.3	899,237.1
106	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	930,431.3	896,777.1
109	Улсын төсвөөс санхүүжих	930,431.3	896,777.1
110	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	2,460.0	2,460.0
111	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,460.0	2,460.0
127	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
128	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		
129	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ		
130	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	-	-
133	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	22.00	22.00

134	Удирдах ажилтан	1.00	1.00
135	Гүйцэтгэх ажилтан	14.00	1400
136	Үйлчлэх ажилтан	7.00	7.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	ГҮЙЦЭТГЭЛ
1	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**	-	-
2	**I. НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**21,254.0**	**21,254.0**
3	**УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**21,254.0**	**21,254.0**
4	Бараа, үйлчилгээний зардал	**7,224.0**	**7,224.0**
17	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	**3,816.0**	**3,816.0**
19	Түлш, халаалт	3,816.0	3,816.0
22	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**1,379.0**	**1,379.0**
23	Бичиг хэрэг	1,379.0	1,379.0
34	**Эд хогшил худалдан авах**	**442.0**	**442.0**
35	Багаж, техник, хэрэгсэл	442.0	442.0
39	**Бараа үйлчилгээний зардал**	**1,587.0**	**1,587.0**
41	Хичээл сургалт, үйлдвэрлэлийн дадлагын зардал	1,587.0	1,587.0
66	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	12,320.0	12,320.0
70	Бусад урсгал шилжүүлэг	12,320.0	12,320.0
71	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,710.0	1,710.0
72	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,710.0	1,710.0
73	Бараа үйлчилгээний зардал	1,710.0	1,710.0
74	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр	1,710.0	1,710.0
75	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,710.0	1,710.0
97	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	21,254.0	21,254.0
110	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	930.0	930.0
111	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	930.0	930.0
127	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	20,324.0	20,324.0
128	Төсөвт байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	20,324.0	20,324.0
130	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	-	-
133	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	22.00	22.00
134	Удирдах ажилтан	1.00	1.00
135	Гүйцэтгэх ажилтан	14.00	1400
136	Үйлчлэх ажилтан	7.00	7.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

<u>Тосонцэнгэл сум дахь Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын</u> ***<u>захиргааны үйл ажиллагааны чиглэл:</u>***

Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн хамтын менежментийг хэрэгжүүлснээр төв Азийн усны хагалбарын мужид багтах халуун рашаанууд, ховор ургамал амьтан, түүх соёл, өв уламжлал, байгалийн өвөрмөц тогтоц, унаган төрхөө хадгалсан байгальд ээлтэй аялал жуулчлалын жишиг орчныг бүрдүүлэх зорилт тавин ажиллаж байна.

Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын ***<u>захиргааны зорилго</u>****:* : Хангайн нурууны төв хэсгийн байгалийн онцлогийг төлөөлсөн, Сэлэнгэ мөрний эх, ус бүрэлдэх гол нутаг болон ойн санг хамгаалах нөхөн сэргээх, түүх соёлын ач холбогдол, эмчилгээний чанартай рашааны нөөцийг ашиглан амралт, аялал жуулчлалыг зохион байгуулалттайгаар хөгжүүлэх явдал юм. Байгууллагын жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 5 зорилтын хүрээнд 38 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 86 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж үнэлсэн байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргааны үйл ажиллагаа явуулж буй хууль эрх зүйн орчны талаар:

Байгаль орчин аялал жуулчлалын яамны сайдын 2024 оны 07 дугаар сарын 01-ны өдрийн А/546 дугаар тушаалаар батлагдсан төрийн үйлчилгээний албан хаагчдын үндсэн цалинг 20 хүртэл хувиар нэмэгдүүлэх журам, Монгол улсын төрийн албаны зөвлөлийн 2024 оны 04-р сарын 26-ны өдрийн 165-р тогтоол, Байгаль орчин, уур амьсгалын сайдын 2024 оны 09-р сарын 13-ны өдрийн 09 тоот албан даалгавар болон бусад хууль тогтоомжийг үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.
Байгууллагын дотоод хяналтын талаар: Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна гэж үзлээ.
Удирдлагаас дотоод хяналтын багийг байгуулж, төлөвлөгөө боловсруулан ажиллаж байна.

Дотоод хяналтын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Тосонцэнгэл сум дахь Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргаа нь 2024 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэж, Төсвийн тухай хуулийн 54 дүгээр зүйлийн 54.4, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан иж бүрдлийн дагуу бэлтгэж толилуулсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг мөнгөн сууриар бэлтгэж, Төсвийн тухай хуулийн 54.5 дахь заалтын дагуу иж бүрэн гаргаж ирүүлсэн.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Тосонцэнгэл сум дахь Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргааны 2024 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2025 оны А/3 дугаар тушаалаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгө өмнөх оноос 130,563.7 мянган төгрөгөөр буюу 14 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 1. *Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт*

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Бараа материал	31,744.8	31,430.2	-314.6
Үндсэн хөрөнгө	1,695,502.7	1,700,901.2	5,398.5
Нийт хөрөнгө	**1,377,486.3**	**1,246,922.5**	**-130,563.7**
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	1,377,486.3	1,246,922.5	-130,563.7
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	**1,377,486.3**	**1,246,922.5**	**-130,563.7**

Санхүүгийн тайлангийн тодруулгыг мөнгөн хөрөнгө, үндсэн хөрөнгө, авлага, бараа материал, өр төлбөр гэсэн данс бүрээр холбогдох журам, зааврын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайланд онд:

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 31,744.8 мянган төгрөг байсан бөгөөд төсвийн хөрөнгөөр 56,825.3 мянган төгрөгийн бараа материал худалдан авч, хөрөнгө оруулалтаар ирсэн 12,051.0 мянган төгрөгийн бараа материалыг бүртгэн, 69,190.8 мянган төгрөгийн бараа материалыг зарцуулснаар эцсийн үлдэгдэл 31,430.2 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 314.6 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Төсвийн хөрөнгөөр 8,670.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө худалдан авч, хөрөнгө оруулалтаар ирсэн 1,267.9 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг бүртгэн, элэгдлээрээ анхны өртгөө нөхсөн, цаашид ашиглах боломжтой хөрөнгүүдэд шинэчилсэн үнийг 4,450.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлсэн байна. Тайлант онд 8,989.5 төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг шийдвэрийн дагуу актлан данснаас хассанаар жилийн эцэст 1,700,901.2 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй болсон байна. Тайлант оны элэгдлийн зардалд 144,637.1 мянган төгрөгийг тооцож бүртгэсэн байна.

Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/ 130,563.7 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант үеийн үр дүнтэй шууд холбоотой болно.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2024 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг улсын төсвөөс 930,431.2 мянган төгрөгийн, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 2,460.0 мянган төгрөгийн, нийт 932,891.3 мянган төгрөгийн санхүүжилт авахаар тооцон дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Гүйцэтгэлээр 1 хөтөлбөрийн 5 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 930,431.2 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг улсын төсвөөс авч,үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор 2,460.0 мянган төгрөгийг бүрдүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 899,237.1 мянган төгрөг буюу 96,4 хувийн гүйцэтгэлтэй.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т "нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна" гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтээр 2 хөтөлбөрийн хүрээнд Байгаль орчин уур амьсгалын өөрчлөлтийн яамны давсан орлогоос эрх шилжсэн 6 арга хэмжээг санхүүжүүлэхэд 21,254.0 мянган төгрөг зарцуулсан байна. Гүйцэтгэлээр 21,254.0 мянган төгрөгийг түлш халаалт, бичиг хэрэг, багаж техник, хэрэгсэл, хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх, ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал, бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамжийн зардалд зарцуулсан байна.

Нэмэлт төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

2024 онд KFW төслийн хүрээнд 10,225.0 мянган төгрөгийн хөрөнгө хүлээн авсан байна.

0. Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэлийн талаар

/мянган төгрөг/

№	Худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулсан арга	Бараа ажил үйлчилгээний нэр	Төлөвлөлт	Гүйцэтгэл
1	Шууд гэрээ байгуулах	Түлш халаалт	17,818.5	17,816.2
2	Шууд гэрээ байгуулах	Гэрэл цахилгаан	1,466.3	971.5
3	Шууд гэрээ байгуулах	Цэвэр, бохир ус	800,0	797.6
4	Шууд худалдан авалт	Тээвэр шатахуун	17,952.0	17,952.0
5	Шууд гэрээ байгуулах	Шуудан холбоо, интернэтийн төлбөр	729.3	729.3
6	Шууд худалдан авалт	Бага үнэтэй түргэн элэгдэх	504.5	504.5
7	Шууд худалдан авалт	Багаж техник хэрэгсэл	65.3	65.3
8	Шууд гэрээ байгуулах	Урсгал засвар	31,000.0	31,000.0
9	Шууд гэрээ байгуулах	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээ	14,384.0	14,312.8
ДҮН			**84,719.9**	**84,149.2**

Тайлант оны худалдан авах ажиллагаа нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуульд нийцсэн, Засгийн газрын 2021 оны 124 дүгээр тогтоолоор баталсан босго үнийг баримталсан байна. Худалдан авах ажиллагаатай холбоотой зөрчилтэй зүйл илрээгүй болно.

4.АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д "Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана." гэж заасны дагуу Тосонцэнгэл сум дахь Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргааны 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулахтай холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Сүлд аудит ХХК-ийн гэрээт аудитор Ц.Алтантуул гүйцэтгэж хяналтыг Завхан аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Г.Заяа , аудитын менежер Х.Болдбаатар, дарга, тэргүүлэх аудитор Д.Бат-Ундраа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Тосонцэнгэл сум дахь Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргааны 2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Завхан аймаг дахь Төрийн Аудитын газарт 2025 оны 01 дүгээр сарын 21-ны өдөр 02 дугаартай албан тоотоор ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2024 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 859,384.7 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 12,890.7 мянган төгрөгөөр, тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох *шаардлагагүй* гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэн ажилласан.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тосонцэнгэл сум дахь Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргааны шилэн дансны мэдээллийг шалгахад алдаа, зөрчил илрээгүй.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай *нийцсэн байна* гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Тосонцэнгэл сум дахь Тарвагатайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргааны 2024 оны санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгээгүй

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт					
Зөвлөмж					
Нийт дүн					

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал байхгүй

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 20,779.6 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрснээс 8,004.0 мянган төгрөгийн орлогыг буруу бүртгэсэн алдааг залруулж 12,775.6 мянган төгрөгийн зөрчилд албан шаардлага хүргүүллээ.

5.1 Төлбөрийн акт тогтоогоогүй

5.2 Албан шаардлага

12,775.6 мянган төгрөгийн зөрчилд 2 заалт бүхий 1 албан шаардлага хүргүүллээ.

5.3 Зөвлөмж өгөгдөөгүй

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Орлогын дансыг бууруулсан бичилт хийсэн	1	8,004.0			1	8,004.0	1	8,004.0				
Дүн	**1**	**8,004.0**			**1**	**8,004.0**	**1**	**8,004.0**				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Бараа материалын үлдэгдэл буруу тайлагнасан	1	3,996.0			1	3,996.0						
Техникийн комиссын актгүйгээр байгууллагын автомашинд их засвар хийсэн.	1	8,779,6			1	8,779,6						
Дүн	**2**	**12,775.6**			**2**	**12,775.6**						

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ:

ХОЁР ДАХЬ ШАТАНД ХЯНАСАН:

ДАРГА,ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Д.БАТ-УНДРАА ОГНОО: 2025-02-22

АНХАН ШАТАНД ХЯНАСАН:

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР Х.БОЛДБААТАР ОГНОО: 2025-02-22

АХЛАХ АУДИТОР Г.ЗАЯА ОГНОО: 2025-02-22

СҮЛД АУДИТ ХХК-ИЙН ГЭРЭЭТ АУДИТОР Ц.АЛТАНТУУЛ ОГНОО: 2025-02-22